SAYI : 24 NİSAN 1937

ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Kitapsaray ve Yayın şubesi
Tarafından çıkarılır.

ALTIN YAPRAK

Sayı : 24 Bafra Halkevinin Aylık Kültür Dergisi 30-4-1937

23 NİSAN

"Hâkimiyeti Milliye öyle bir nurdur ki onun karşısında zincirler erir, taç ve tahtlar yanar, taçdarlar mahvolur. Milletin esareti üzerine kurulmuş müesseseler her tarafta yıkılmağa mahkûmdur.,,

Kamâl Atatürk

23 Nisan Türk Milletinin yakın tarihini süsliyen şerefli günlerden ve millî bayramlarımızdan biridir . 1920 Yılının 23 Nisanından beri tarihimize karışmış olan bu günün iki cepheden tedkiki münasip olsa gerek :

1 — Biliyoruz ki milletimizin mukadderatı meçhul semtlere doğru sürüklenmekte iken 1919 yılının 19 Mayısında Samsun'a ayak basan Büyük Kurtarıcı milletin mukadderatını kendi eline teslim etmek çarelerini düşünmek üzere Erzurum'da, Sivas'ta yaptığı büyük ve çok ehemmiyetli kongralarla gidilecek yolun ana hatlarını çizmiş bulunuyorlardı . Memleketin dört bir yanı düşmanlar tarafından bilfiil işgal edilmiş , İstanbul Hükûmeti bütün bu işgallere karşı adeta tebessümle mukabele ediyor . Beri tarafta milletin hayatını , istiklâl ve istikbalini kurtarmak emelini taşıyanlar bir an evvel düşmanı yurtdan atmak için cansiparane çalışıyorlar .

Milletin işlerini bizzat milletin eline vermiş olmak için bir millet meclisine ve Hükûmetine ihtiyaç vardır. Büyük Şef bir beyanname ile millet vekillerinin Ankara da toplanmaları lüzûmunu büyük Türk milletine bildiriyor. Memleketin dört bucağından gelecek olan millet vekillerini umumî vaziyet hakkında aydınlatmak ve aynı zamanda kurulması düşünülen meclisin ilk toplantısını temin etmek Büyük kurtarıcının değerli emellerinden bir tanesidir. Bütün vekillerin henüz gelememiş olmalarına rağmen ATATÜRK vaziyetin nazikliğini düşünerek 1920 yılının 23 Nisanında Meclisin açılmasını, arkadaşları ile birlikte karalaştırıyor. Bu büyük karar hakkında savaşa hazır ve şerefini, istiklâlini her şeyin üstünde tutan Türk milletine 21 Nisan tarihinde ilk büyük müjde tebliğ edilmiş oluyor .

Artık bütün mülkiye ve askeriye makamları, bütünleşmeğe hazır olan millet merci olarak Ankara da Büyük Millet

Bir Deniz ki:

Sefer Aytekin

Bir deniz ki: insan her gün buradan
Çeşmelerle buluta uğramadan
Yorgun gözlerini yaşla doldurur
Ve söner ümit denen son damla nur.

Bir deniz ki: arzu dolu suları
Bir deniz ki: hasret yüklü gemiler
Âdemi yuğuran sahile giderler
O sahil ki: dönmez ah, yolcuları.

Denizin bağrından fışkıran tasa
Boğacak dünyayı tanrı duymasa
Tutup beni de bir kaç kırık kamış
Bu denizin sularında yıkamış.

Meclisini tanıyacaktır. Bu suretle 23 Nisan 1920 milletin, mukadderatını ve hakimiyetini kendi eline aldığı mukaddes bir gün oluyor.

2—Büyük Kurtarıcı yarattığı büyük eserlerin baş tacı olan Cumhuriyeti Türk gençliğine inamladı. Bu günün gençleri şüphesiz yarın bedenen ihtiyar olacaklardır. Onların yerini alacak olanlar ise bu günün çocuklarıdır. Yarın bizzat milletin mukadderatını ellerine alacak olan bu günün çocuklarına verdiği büyük ehemmiyeti, ATATÜRK, Çocuk bayramını Hakimiyeti milliye bayramı ile birleştirmek suretile göstermiş bulunuyorlar. Ulu Önder'in ardında bir sel gibi akan gençliğin arkasında yarının gençliği vardır.

Kendilerine verilen kıymet ve ehemmiyeti daha iyi idrak etmeleri için bu şerefli gün onlara hediye edilmiştir.

Demek oluyor ki Cumhuriyet Büyük Atanın gençliğe en kıymetli bir vediası, 23 Nisan da çocuklara en değerli bir armağanıdır. Çocuğu ihmal etmemek ve ona lâyık olduğu değeri vermek hepimiz için bir millet ve bir vatan borcudur.

Altın Yaprak

Büyük Şairin Ölümü

A. Çörüş

Bu ay içinde topraklara verdiğimiz yüce Hâmid Türk sanat âleminde başlı başına bir dünya yaratmıştı. O dünyadan çok uzakta kalan bizler için bilemediğimiz bir dünyanın ifadesine kalkışmanın hiçte kolay bir iş olmadığını takdir edenlerden olduğumuz halde onun nuruna aşık olanların hürmet ve yasını anlatmak gayesiyle şu satırları yazıyoruz.

Türk sanat dehasının en büyük güneşini gömmekle kararan yurdumuzda biz Hâmidi söyliye söyliye, Hamidi öve, öve ölmiyenlerimizin başında tutacağız. Hâmidi eserlerine bürüyürek içimize ve kafalarımıza gömeceğiz. Büyük Hâmid Türk sanat dünyasının ölmiyenlerinin en başında gelir. Nasıl Fransızlar Victor Hugo'ları, Almanlar Gothe'leri, İngilizler Chsakespeare'leri ile övünüyorlarsa biz de bütün bunlar kadar bütün dünyanın büyüğü dahi sanatkâr büyük Hâmidimizle övünüyoruz. Şiire ve nura aşık olan Goethe ölürken: "Ziya, biraz daha ziya„ diye can vermişti. Yüce Hâmid'de güzeli ve güzelliği seve seve son nefesini verdi. Hâmid yarattıklarını güzel ve güzellik, iyilik ve fazilet için yarattı. Güzelliği, iyiliği, güzel şeyleri sevmek; çirkinden, çirkin muamele ve hareketlerden kaçınmak, işte Hâmid için bütün bir ömür ve hayat...

Hâmid son asır Türk edebiyatının nazım, kafiye ve düşüncesine en yeni ve canlı istikametleri veren bir kudretti. Manzum tiyatro, yeni ve kat'i bir şekille eskiden ayrılan nazım ve kafiye değişikliği manzara ve tabiatla beraber lirizmin en yüksek feryadı edebiyatımıza onunla girdi.

Biz Hâmid'den yalnız şiiri, edebiyatı değil, felsefeyi, ahlâkı, ülviyeti, fazileti ve vatanperverliği de öğrenebiliriz. Hamid, her eserinde sosyal, ulusal ve vatanî bir tezin müdafiidir. Onun bütün bu gayelerini ölmiyecek ve nesilden nesile gidecek olan eserelerinde pek iyi görebiliriz.

Tevfik Fıkret'ten mülhem olarak bay Şükrü Kaya'nın dediği gibi "O, ecramile, kevakibile, avalimile, sitare ve güneşlerile kendi kendine yaşıyan ve yanan bol ışıklı, bol hararetli bir güneşti. "Sönmedi yandı.„

Hâmid ölmiyenlerimizin başındadır, onu daha çok içimize alalım, ve daha çok kendimize kalalım. Ve yine ona kendi dilile diyelim ki:

Açtı sana cerahın cananı sermediyet,
Etti anı derağuş canı cihansiparin

Kendini Bil

Sokrat

İ. OĞUZ GÖRÜŞ

Kendini bil : Bu , iki kelimelik ibare dünyalar kadar geniş bir manayı ifade ettiğinden, söyliyen için en büyük bir hikmet eseridir . Bu ibare umumiyetle iki şekilde tefsir edilir :

A — Kendini tanı , ne ve neden ibaret olduğunu öğren .

B — Birinci tefsirle çok yakından alâkadar olmasına rağmen müstekil olarak düşünülmesinde bir mahzur olmıyan , bilmediğin şeye karışma ve bilmediğini bil .

A — Eski Yunan'ın ilk büyük filozofları (Sokrat'a kadar) adedlerle , yıldızlarla , kâinatın teşekkülü ve Allah meselelerile uğraşırlardı .

Sokrat bir filozof olarak ortaya çıktığı zaman yani ilk felsefî sistemini ileri sürdüğü zaman bütün felsefesini bu iki kelime ile ifade etti : Kendini bil :

Kendini bil , ona göre kâinatı , Allahı ve saireyi öğrenmiye yeltenmeden evvel kendisinin ne olduğunu öğrenmek insan için bizatihi marefettir . Sokrat'ın bu suretle tebarüz eden felsefesinden sonra , hakikaten , mütefekkirler göklerden yerlere indiler ; Allah ve kâinat işlerinden vaz geçerek insanın ne ve neden ibaret olduğu sorusunun karşılığını vermek cihetine döndüler . Artık Sokrat ve sokratçılar nazarında ilmin ve bilginin biricik mevzuu insan ve onun hayatı olmuştu .

B — Yine Sokrat'a göre kendini bilmemek ve bilmediği şeyleri bilirim iddiasında bulunmak delilikten başka bir şey değildir. Bunun içindir ki Sokrat insanlara bir şey bilmediklerini ve hatta bir şey bilmediklerinin bile cahili olduklarını göstermek için kendisine göre bir tedris usulü icad etmiştir . İşte onun bu usulüne Sokrat'ın istihzası adı verilir .

Şurasını çok iyi bilmemiz lâzımgelir ki , hakikî bilgiye yegâne engel bilinmiyen şeylerin bilindiğine dair olan zanlar . Birçok insanlar vardır ki bir şey bilmedikleri ve hiç bir mesele hakkında bir tefekkür tarzına malik bulunmadıkları halde kendilerini bulundukları yerden çok yüksekte görürler . İşte onların hayalî bir şekilde bu kadar yükseğe çıkmış olmaları bir gün ansızın yuvarlanmalarını ve hiçbir iz bırakamadan dünyadan göçmelerini mucip olur .

İnsan kendisini derin , derin araştıracak olursa her zaman bir çok şeylerin cahili olduğunu ve her hangi bir işte kendi bilgisinin ve yeteneğinin ancak nelere teşebbüs etmesine ve karışmasına müsaid olduğunu pek iyi öğrenebilir .

HALKEVİMİZİN YENİ YÖNETİM KURULU

Oturanlar : Ortada, Başkan Zihni Lokman, Sağında Faik Kırçıl Solunda Hasan Çakın

Ayaktakiler : Sağdan, Ziya Onat, Mustafa Yalçın, Mustafa Ergin, Mansur Çakmaklı Mahmut Üstüner, Mithat Doğu

Gönül

Sait Gürpınar

Derdine ağla gönül,
Elemle çağla gönül,
Bir hiçle bitti sevdan;
Kara yası bağla gönül!

Ne tükenmez ahın var.
Gelmeyen sabahın var.
Çektiğin çile yeter!
Senin ne günahın var.

Bir güzele koydun göz.
Duygun ince sevgin öz.
Ne çareki ey gönül!
O dilber anlamaz söz!

Sürmedin bir gün sefa
Sevişip bulmadın vefa
Nasibin keder gönül!
Çekeceksin hep cefa!

YAZAN
Vehbi Cem
Aşkun

Türk Devrimi

— 7 —

Ulusal Piyes

3 Tablo
3 Perde

Zeynep — Kimden duyacaksın ben söylemiştim.
Ayşe — Sen ne biliyor sun ?
Zeynep — Hocanım söyledi.
Hatice — Mektepte böyle şeyler konuşuluyor mu ?
Turgut — Niye konuşulmasın, asıl orada konuşulur.
Hatice — Bilmem bizim zamanımızda konuşulmazdıda.
Turgut — O, geçti. Şimdi padişah yok ki..
Zeynep — Padişah buraları hep gâvurlara veriyormuş. Ve biz artık onların bir esiri olarak uşaklıklarını yapacakmışız.
Ayşe — Kendine yaptığımız azmı gelmiş. Allâh o Abdulhamit yerinde yatmıya. Rahmetli babanızı kaç defa zındana attırdı. Hele birinde sürüyordu bin müşkilâtla kurtardılar.
Hatice — Bende bundan bir şey anlamadım.
Turgut — Niçin ?
Hatice — Baksana. biriniz padişah yoktur. Diğeriniz var diyorsunuz.
Turgut — İkimizinki de doğru. Hem var, hem yok.
Hatice — Bu nasıl iş ?.
Turgut — Anlatıyım.. çünkü, memleketi sattı. Varlığını tanımıyoruz. Var: zira bodur düşünüşlü yaltakçıları aramızda dolaşıyor.
Hatice — Sonu ne olacak ?
Turgut — Ne olacak hiç.. onlarla bir işimiz kalmadı. Orduyu idare eden geçenlerde buradan bir paşa geçti ya.
Hatice — Mustafa Kemal Paşa.
Turgut — Ha.. işte o..
Zeynep — Geçenlerde padişah tarafından bir kaç hoca gelmiş deniyorduya, işte onlar bu paşanın fena olduğunu, dini ortadan kaldıracağını, camileri yıkacağını söyliyorlarmış.
Hatice — Geçen neredeydi ben de duydum.

Sonu var

Dalgalar

* * *

Köpürüyor dalgalar haykırıyor taşıyor.
Enginlerde gabarup sahile yaklaşıyor.
Çarparak kayalara parçalıyor başını!.
Sonra nasıl gelirse öyle uzaklaşıyor.
Benziyor içimdeki hislere bu dalgalar.
Karuşup köpüklerden sislere bu dalgalar.
Aşındırmak istiyor kranit taşlarını
Ne kadar benziyorlar bizlere bu dalgalar!..

ANAM

* * *

Ey anam ölümün pek yaman oldu,
Ben senden uzağım çok zaman oldu,
Dökdüğüm göz yaşı bir umman oldu,
Karalı Bitiğin gelince anam.
Yalnız kalmışım darı dünyada,
Gençliğin nesidir arı dünyada,
Bir sendin oğlunun varı dünyada,
Hayatın şu akan selince anam!.
Gözümün yaşının dinesi yoktur,
Sanmaki oğlunun sinesi yoktur,
Sanmaki ağlamaz yanmazım anam.
O günler geçeli kaç bıldır oldu,
Kaç bahar, kaç mevsim, kaç yıldır oldu,
Sanmaki ben seni anmazam anam.
Bu hicran ölümün bağı gibidir,
Yarası ateşin dagı gibidir,
Bu hayat bir mevsim çağı gibidir,
Bir gelir bir gider devr eder anam!.

Darlık

—Bende sığar iki cihan ben
bu cihanana sığmazım—

Nesimi

Sefer Aytekin

Dört yanı çevrili inlere dolduk
Her arzumuz eşken engin denize
Bu kadar darlığı çekemez olduk
Hasretten ötesi günahmı bize?

Semaları nursuz' suları ölgün
Bu sahile artık gelmiyor gemi
Tanrım sana yazık, kıskandığım gün
Benden daha hürdür diye gölgemi.

EMİNE

* * *

Bir pınar başında saçın örgülü,
Elinde güğümü doldurur gördüm.
Başında bir beyaz çevre ötülü,
Her geçen gün seni oldurur gördüm.

O kumral saçların çözüldü bağı,
Batacak güneşin kızıl dudağı,
Oluyor başında gelin duvağı,
Önünde işliğin bol durur gördüm.

Sen kime yanıksın bilen bile yok,
Göz yaşın akar bak silen bile yok,
Bülbülden dile yok, gülden dile yok
Her geçen dem seni soldurur gördüm..

M E L E K

HALK ROMANI 14 Yazan : F. Yekta Çubukcuoğlu

İki sene evvelki muhacirlerle gelerek bu köyde yerleşen karslı bir ihtiyar kemah muhacirlerinden kolera hastalığına tutulduğunu ve refahiyede bir kısmının hastaneye yatırıldıklarını bir kısmının karantinadan sonra serbest bırakıldıklarını söyledi. Bu haber hem eyi ve hemde çok acı idi. Acaba kendi yavrularıda o hastalığa tutulmuşlarmı idi. Yoksa yalnız karantinada kalarak çıkmışlarmı idi. Bu hale göre refahiyede daha fazla malûmat alınabilirdi. Fazla vakit gaybetmemek gaygusiyle biran evvel refahiyeye varmanın doğru olduğunu hissetti.

Bir sabah refahiyeye varmış ve bir halk kahvesinde yorgunluğunu çıkarmak üzere tahta peykenin üzerine yan gelmişti.

Koç oğlunun yanında bulunan kemahlıların çocukları büyümüşlerdi. Yedi yaşında bulunan Fevzi kendinden daha küçük olan Nevzatla Nevine ağabeylik yapıyordu. Koç oğlunun senelerdenberi çocuk sesi duymayan evi şimdi çın çın ötüyordu. Fakat küçük Nevin ağabeylerinden daha içli görüniyordu. Ara sıra annesinin dizi dibine oturur, onun düşünceli yüzüne onun günden güne sararan rengine bakar o ağladıkca kendiside incecik sesiyle ona iştirak ederdi.

Bir gün herkesi sevindiren ve bülent hanıma göz yaşı döktüren bir haber geldi (Esirler bırakılmış) oh ne olurdu Adnanda bunların arasında buluna idi. Hakikaten o günlerde kalabalık bir esir kafilesi su şehrine gelmişlerdi. Koç oğlu gelen esirleri ziyaret etmiş ve içlerinde kemahlı olup olmadığını sormuştu. Üç kişinin kemah köylerinden olduğunu fakat kendisinin sorduğu adamları tanımadıklarını söylemişlerdi.

Daha geride gelen esirler bulunduğunu belki onların arasında olabileceğinide ilâve etmişlerdi.

Bu haberler evdekileri oldukca ümide düşürmüştü. Sanki gelenleri muhakkak gibi gözleri yolda beklediler, beklediler.

19 yaşını dolduran Hâdi de ateş gibi bir genç olmuştu. Koç oğlunun gösterdiği tuhafiye işinde büyük bir dikkatle çalışıyor ve ehemmiyetli derecede muvaffakiyet kazanıyordu. Yeni bir iş için giresuna kadar gitmek icabbetti fakat Bülent hanım bu ayrılığa müsade etmek istemiyordu.

Hayır diyordu. Esirler geliyormuş ağabeysi gelir onu burada göremezse olmaz Adnan gelmeden Hadi nin hiç bir tarafa ayrılması kabil değil.

bitmedi

Hâmid Gecesi

Büyük şairimiz Abdülhak Hâmit Tarhanın ölümü dolayısile her tarafta olduğu gibi kasabamızdada 21 Nisan çarşamba günü akşamı Halkevimiz tarafından kızılırmak ilkokulu müsamere salonunda bir tören yapılmıştır. Salon daha akşamdan dolmuş ve tören saatine kadar ayakta durulabilecek tek bir kişilik bir yer dahi kalmamıştı. Bir köşeye büyük edibin siyahlar içinde bir fotoğrafı asılmış ve önüne de kürsü konulmuştur.

Tören tam saat 20 de Halkevi bandosunun çaldığı İstiklâl marşı ile başlamış ve Ev başkanı bay Zihni Lokman kürsüye gelerek bir kaç sözle toplantıyı açmıştır.

Bundan sonra Halkevi kitapsaray ve yayın şubesi üyesinden Orta okul öğretmeni Bayan Ayşe Çörüş tarafından büyük ölünün hayatı, şahsiyeti, eserleri hakkında taktirle karşılanan güzel bir konferans verilmiş ve sonunda şairin ruhunu taziz için bir dakika sükût edilmiştir.

Bandonun çaldığı bir matem havasından senra Halkevi gösterit şubesi tarafından merhumun (Tarık) adlı eserinden bir parça muvaffakiketle temsil edilerek geç vakit toplantıya son verilmiştir.

Türkiye Genel Kimyagerler Kurumu DERGİSİ

Bu derginin onbirinci sayısı onbuçuk forma kalınlığında olarak çıkmıştır. Bir kısım yazıları Türkçeden başka Almanca, Fransızca ve İngilizce lisanlarında, aynen veya hülâsatan neşr eden bu Dergi Anayurdumuzdaki kimya çalışmalarını Dünya ilim âlemine tanıtmaya yaramaktadır. Kimyanın her sahasına şamil bir kurumun dergisi olduğu için, yalnız kimyager için değil, aynı zamanda kimyanın tatbikatından geniş mıkyasda istifade eden Tıp. eczacılık, baytarlık, ziraat gibi ilim şubelerinde çalışanlarında işine yarayan bir zenginliktedir. Geniş bir bibliyoğrafi kısmı vardır. Kıvırcık koyunlarımızın sütleri üzerindeki etüd ile yeraltı madenlerini geofizik usulile arama metodlarını bir araya toplayan yazılar bilhassa şayanı dikkattir. Bedeli yalnız 50 kuruş olup adresi: ANKARA, posta kutusu 50 dir.

İŞEVİ: BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın direktörü: Niyazi Doğu

Basıldığı yer: Vatan Basımevi—Bafra

SAYI : 25 *MAYIS 1937*

ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Kitapsaray ve Yayın şubesi
Tarafından çıkarılır.